

DIRECTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
INAPOIAZĂ.

Unitatea

ABONAMENTUL

Pe un an 120 Lei

Pe 6 luni 60 Lei

Pe 3 luni 30 Lei

Numărul 3 Lei

Pentru inserate se plătesc 4 lei de șir garmond
La publicările ulterioare
se socotește taxa jumătate.

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Spre mari evenimente politice

Două apeluri semnificative — Ultimele svârcoliri ale conjurației Goldiș-Goga-Bogdan Duică — Fuziunea partidului național cu partidele democratice — Se aranjează succesiunea guvernului liberal.

Intâmplarea, acest mare meșter al dramei și mai ales al comediei, a voit să se lanseze aproape simultan două apeluri. Unul iscălit de dl G. Bogdan-Duică și apărut simultan în „Telegraful Român” și „Aurora”, altul iscălit de dl Iuliu Maniu și apărut în toate zările românești. Să ni-se ierte deci dacă punem lângă olaltă aceste două apeluri, dar situația specială în care s'au produs, precum și tendințele lor ne dau prilej să tragem o seamă de concluzii asupra acțiunilor subversive ce se desfășoară împotriva bisericii noastre și putem spune — fără a exagera — împotriva consolidării înregulului Ardeal.

Dl G. Bogdan-Duică (ortodoxul! — dar pe care nu vrem să-l identificăm sau solidarizăm cu toți frații noștri ortodocși) deschide lupta împotriva bisericii noastre, chemând în preagă ortodoxia din Ardeal la luptă fratricidă și organizare politică. Face deci *un apel la desbinare și ură*. În același timp dl Iuliu Maniu (unitul!) lansează către țară *un apel chemând la unire și frățescă înțelegere*, cu scopul de a consolida situația țării, toată democrația națională. Desbrăcându-se de pasiunile de partid, dl Maniu este gata să se lupte, chiar sub șefia altuia, într'un mare partid politic cu toate partidele cari au același scop: reîntronarea legalității, așezarea țării pe temelii sigure și refacerea ei sub raport economic.

Nu se poate ca oamenii cu minte trează să nu înțeleagă și să nu încresteze *enorma deosebire dintre cele două apeluri*, dintre cele două mentalități. De prisos să mai adaogăm comentariile noastre și nu noi vom face fraților noștri ortodocși injuria de-a-i socoti capabili să vadereze la apelul dlui G. Bogdan-Duică. Mai curând decât alții, ei vor fi poate cei dintâi întru a constata, că acest apel, zămislit în capul unui om zăpăcit, tradează ultima zvârcolire a unei clice, care, pornind din josnice sentimente de invidie, ură și nepricepere, și a pus în gând acapararea stăpânirii peste Ardeal, împotriva tuturor oamenilor de bine.

Dupăce toată campania castelanului dela Ciucea s'a înecat în ridicol, dupăce toate convingerile, mai mult ori mai puțin secrete, la masa albă și la masa verde, ale dlor Goldiș & Comp, au eșuat complect, dupăce memoriul *mimos* al dlui Goldiș, nepredat dlui Maniu, a dus *redus* la adevărata lui valoare de pamflet, cum se încearcă ultima lovitură „senzațională”.

Dl G. Bogdan-Duică antisemitul, fascistul, gogistul și colaboratorul ziarului liberal „Infrățirea”, a făcut o nouă boacăină asemănătoare celei cu raportul despre moartea Regelui Carol. Ne aducem bine aminte cum dsa, sub impresia cetirii romanilor de Sherlock Holmes, acuza francmasoneria universală cu otrăvirea Regelui Carol. Se mai știe, cum tot același domn Bogdan-Duică, care în ziarul „Patria” cerea exterminarea Ungurilor, s'a făcut pe urmă tovarășul austrofilului Stere și că tot dsa, care a scris o carte împotriva Evreilor, face azi parte din partidul țărănist filo-semit. Ne mai aducem aminte și de faptul petrecut nu demult, că d. Bogdan-Duică într'un articol scurt, cum scurtă pare a-i fi și memoria, a afirmat despre Preasfințitul Ivan dela Cluj, că este un... nimă (expresia adecvată ne scapă!), cerând ca el să nu fie ales cu nici un preț episcop, ca mai târziu, dupăce a fost numit asesor în Consistor, tot dsa să se erijeze de mare aderent al episcopului. Acest domn Bogdan-Duică, protopiereul ateștilor din România, chiamă acum la congres pe frații săi „ortodocși” pentru a protesta împotriva unei inexistente „camerile greco-catolice, care operează în numele Ardealului”.

Altceva este aici și dl G. Bogdan-Duică trebuia s'o spună deschis și pe față. Vorba e, că eșuând toate încercările dd. Goga și Goldiș de a sparge unitatea temută a partidului național, dsa mai face și această *ultima încercare*, brodată exclusiv pe chestii de ordin confesional.

Noi credem însă, că mult înainte de ce s'ar produc vre-un protest, în felul preconizat de dl Duică, evenimentele vor aduce la tăcere și pe acest intrigant al politicii românești, zădărniciind deslănțuirea unui adevărat războiu religios, terminat în anul 1648, cu pacea dela Westfalia.

Apelul dlui Maniu a avut darul să răscolească din nou viața politică amorțită în timpul din urmă. Acest apel adresat tuturor partidelor democratice naționale, deci și partidului țărănesc și averescan, a avut un efect imediat: *fuziunea dintre partidul național și partidul dlui Iorga*, în care încă înainte se contopise și partidul dlui Argetoianu, o bună parte a fostului partid al poporului. Prin această fuziune partidul național, și de altfel cel mai puternic partid al țării, a ajuns, se pare, arbitru sigur al situației. Succesiunea guvernului liberal, care e vorba să plece în curând, pare a fi aranjată oarecum după dorința Palatului și chiar aceea a liberalilor, cari dacă nu doreau

unitatea opoziției pretextau cel puțin rămânerea lor la putere cu împrejurarea, că opoziția este divizată.

Informații destul de sigure spun însă, că la această fuziune se vor atășa în curând și multe elemente valoroase din celelalte grupări politice și chiar o fracțiune mai mare a partidului țărănesc.

În orice caz, ne găsim deci în pragul unor mari prefaceri politice.

Styx.

Un „Mea culpa” al dlui Alexandru Vaida Voevod. Comentând faimosul memoriu Goldiș, dl Vaida s'a ocupat într'un interviu publicat în ziarul „Lupta” dela București și de chestia confesională afișată în acest memoriu, arătând că cei ce agită atari chestiuni, mai ales în politică, sunt ori nebuni, ori criminali. În legătură a spus la sfârșit următoarele vorbe, cari e bine să fie reținute:

— „Dar îmi repugnă să continuu pe această temă, pentru că ar trebui, luându-mi refugiu la arhiva mea, să dovedesc ce serviciu am adus în trecut ortodoxismului pe când față de propria mea confesiune am avut o atitudine prea indiferentă, ba chiar lipsită de tact.

„Mă folosesc de ocazie, să fac această „Mea culpa”. —

Fără comentari!

Canonizările „Anului sfânt”. Am mai anunțat, într'un număr anterior, numele acelor fericiți, cari în cursul „Anului sfânt” vor fi ridicăți între sfinți, la demnitatea altarelor. Și dacă revenim acum asupra lor este, pentru a sublinia, că importanța acestor canonizări nu este numai de ordin religios, ci și de ordin social. Pildele luminoase ale „noilor sfinți” dau lumii o lecție din cele mai edificatoare, dovedind în aceeași vreme pe lângă minunata vitalitate a bisericii Domnului și desăvârșita ei unitate, atât între deosebitele neamuri, cât și între deosebitele clase sociale din toate timpurile.

Petru Cannisius a trăit în veacul al XVI-lea, Ioan Eudes este din veacul următor, Maria Margareta Postel (1756—1846), Magdalena Sofia Barat (1779—1865) și preotul Ioan Vianney din Ars (1786—1859) reprezintă veacurile XVIII și XIX, iar fericița Tereza de Lisieux (1873—1897) este o fiică așezicând a vremilor noastre. Acești 6 sfinți reprezintă deci ultimele trei veacuri, constituind o dovadă mult grăitoare despre fecunditatea bisericii, a cărei notă de sfințenie se manifestă într'un chip atât de convingător, prin marea număr de sfinți pe care-i naște în toate timpurile.

Privind mai de aproape viața acestor șase fericiți, pe lângă exercitarea în grad eroic a virtuților teologice și morale, vom găsi la fiecare câte o virtute particulară. Și dacă viața tuturor condamnă spiritul mundan al zilelor noastre, aceste virtuți ale lor ne arată în același

timp și adevăratele lipsuri ale vieții moderne. La *Petru Cannisiu* găsim bunăoară un înflăcărat zel apostolic, ridicând râvna pentru vestirea cuvântului dumnezeesc și pentru cea mai severă ascheză în ce privește propria persoană la înălțimi nebănuite; parohul *Vianney de Ars* ne înfățișează de altă parte pe preotul modest de pe sate, care în disprețul lumii și a onorurilor ei, nu se dezechilibrează în fața omagiilor miilor de ascultători cari alergau din toate părțile să-l asculte cuvântul pe cât de simplu pe atât și de elocvent; *Ioan Eudes* este marele propagandist al devoțiunii către sf. Inimă alui Isus, care-i aduce pe oameni la frecvența sacramentelor; *Maria Margareta Postel* personifică marea iubire socială, care — într-o vreme când instrucția și educația păreau un privilegiu al celor bogati — i-a dat puteri să întemeieze minunatul său Institut pentru educația creștinească a celor săraci; *Magdalena Sofia Barat*, la rândul său, ne arată simplitatea unei afectuoase iubiri pentru fiecele celor puternici ai zilei, care o apropie de perfecțiunea morală a primelor veacuri creștine; și în sfârșit în plâpânda *Tereza de Pruncul Isus* găsim pilda atât de frumoasă a unui suflet blând și nevinovat, iubitor de cele sfinte și lipsit de orice vanitate omenească.

Căile lor sunt căile cari duc la împărăția cerurilor. Unul apostol misionar, care de față sau prin scrisori era pretutindeni, altul muncitor smerit în micul său agru parohial. Ferieitul Eudes arată drumul ce duce prin inima lui Isus, mica Tereza afișează minunatele roade ale vieții contemplative, iar surorile Barat și Postel îndrumă atențiunea lumii asupra rezultatelor uimitoare, cari se pot avea prin o îngrijită educație creștină.

O crimă națională. Așa trebuie să calificăm uneltirile ortodoxe desfășurate, cu un bogat aparat de rafinări, de emisarii ortodocși ai episcopiei dela Cluj, în părțile nordice ale țării.

Sătmarul și Maramurășul are entități compacte de Români uniți, cari împreună cu Ru-

tenii, de asemenea uniți cu Roma, formează un adevărat stăvilă față de ideile atât de păgubitoare neamului nostru pe cari le reprezintă dincolo de granițe *comunismul Rușilor și Rutenilor pravoslavnic*. Mai pe sus de interesul obșesc, același în orice regiune, de-a nu provoca, fără vre-un motiv plauzibil, tulburări și frecări confesionale, acolo în nordul țării mai este deci și marele *interes național și patriotic*, de-a nu slăbi întru nimic cordonul atât de important pentru apărarea entității noastre românești, pe care lădă acolo credința unită cu biserica Romei.

Cu toate acestea, agenții Preasfințitului Nicolae dela Cluj, mișună cu adevărat prin Nordul Ardealului, căutând să exploateze orice prilej de nemulțumire, prin provocări făcuse la defecțiune dela legea Romei latine și la imbrățișarea ortodoxismului, care numai latin nu se poate numi. Iar mijloacele de cari se folosesc le ilustrăm mai la vale, publicând o parte dintr'un manifest, imprăștiat printre credincioșii Români și Ruteni din părțile acelea.

Dar mult mai detestabil decât toate acestea e faptul, că *uneltirile lor păcătoase au fost transpuse*, de un anumit preot Gânju, și pe teritoriul *Cehoslovaciei*, între credincioșii celor 4 parohii unite rămase dincolo. În schimb, s'a admis, ca *un fost ofițer de Cazaci, asi preot ortodox în Cehoslovacia, să poată face pravoslavie panslavă dincoace pe teritor român*, între Rutenii uniți cu Roma papală.

Or, faptele acestea riguros exacte, pentru cari luăm întreagă răspunderea, constituie o *adevărată crimă națională* împotriva căreia ne ridicăm cuvântul *întâiu ca Români*, geloși în cel mai înalt grad de integritatea acestei țări, iar *în locul al doilea și ca uniți*, cari înțelegem să ne păstrăm neștirbită sfânta moștenire primită dela părinți.

Dar, se va pricepe oare, acolo de unde se îndrumă treburile țării, că acestor svârcoliri adânc păgubitoare trebuie neapărat și cât mai curând să li-se pună un capăt!?

Dintr'un manifest ortodox.

Pentru a se cunoaște argumentele cu cari operează prin Maramurăș agenții ortodocși ai Preasfințitului Nicolae dela Cluj, al cărui organ de publicitate „Renașterea” are totuși îndrăzneala de a spune, că din partea lor se face „nici o propagandă”, dăm aici o parte dintr'un manifest imprăștiat cu automobilul printre credincioșii noștri de pe valea Izei.

Iată ce se spune, între altele, în acest document învâjbit:

Fraților... Rupeți cămașa cea catolică, scă spurcată (!) și o lăpădați de pe voi arătați pe față credința voastră, strămoșească ortodoxă. Sunteți legați de Apus numai prin neam, dar sunteți legați de Răsărit prin credința cea adevărată, ortodoxismul, moștenit de moși strămoși.

Românii au fost dintr'un început, suacum și trebuie să fie toți ortodocși, răsăriteni. Uitați-vă la frații creștini din regat și la popoarele din Răsărit, cari nu sunt subjugați nimic, cum ați fost voi sub Ungurii spurcați. Toți acei Români și-au ținut credința ortodoxă care este adevărată, lăsată de însuși Mântuitorul nostru Isus Hristos, neschimbată și nestrămutată, nu ca cea catolică, bătută de tot vânturile*). Rupeți legăturile cele subredemincinoase cu care vă țin legați de Papa del Roma, prin preoții voștri catolici, ținându-vă în săracie, întuneric și prostie. Preoții catolici sunt ca niște trântori care sug mieră adunată de albinele, care voi sunteți, sunt și vameșii cari predică o credință, în vremea înăluntru lor e păcat și... putregiune, că Papa dela Roma nu le poruncește ca turme lor să o păstorească ca pe o turmă a Mântuitorului nostru Isus, ci le poruncește să vă blească (sic!) prin dijme grele și zile de iucnespus de prețioase...

Ascultați-ne și faceți ceea ce vă propovăduim, căci ca Români adevărați numai în credința românească a strămoșilor noștri pute

*) Strașnic adevăr! — Și aceasta se spune într-o vreme, când Sanctitatea Sa dela Constantinopol, scos acolo pentru manevre comuniste, nu știe unde să plece capul. Și totuși catolicismul este cel bătut de tot vânturile!

Folța „Unirii“

Biblioteca dela Blaj*)

de Tiberiu Vornic.

În Blajul cărții românești era mai mult decât firesc, să se așeze temeliele cele mai vechi ale unei biblioteci.

Ardealul concentrase între zidurile simple ale satului mărunț de pe Târnavă, tot ce prisosea din suflet, tot ce vrea să ascundă de ochii lacomi ai stăpânitorului gelos și Ardealul a îngămădit la Blaj multe din comorile sale sufletești. Alături de munca uriașă pe care o risipeau dascălii vechiului Blaj, luminând miile de vlăstare de pretutindeni, și certăți cu zgomotul, cu scurgerea frivolă a vieții și cu prada de energie care se făcea în alte locuri, se retrăgeau în chiliuțele lor solitare și descifrau buchii încărcate de ani, răvășeau hrisoave bătrâne cât lumea...

În anul 1747, călugărul pripeag *Leontius Moschonas* poposi pentru cea din urmă oară în sbuciumata-i viață, pe pietrele reci ale unei chilii din mănăstirea Blajului. Din desăgii lui bătuți de ploii și vânturi s'au imprăștiat în tot

*) Apărute în numărul de Anul nou al ziarului „Adevărul” din București, șirurile acestea merită să fie cunoscute și din partea cititorilor noștri. Ele cuprind o justă apreciere a străduințelor Blajului pentru cartea românească și lucrurile acestea e bine să fie puse cât mai mult în lumină. M. R.

cuprinsul chiliuței, sumedenie de cărți legate în piele groasă, pergamente vechi și îngălbenite, răvașe bătrâne scrise în linii străbune de hieroglife și o bogăție întreagă de pagini de demult. Călugărul așipit în somnul adânc al veșniciei, a lăsat risipite pe pietrele chiliei dela Blaj, cele dintâi piese prețioase ale bibliotecii de mai târziu...

Din comoara imprăștiată pe lespezi, s'a ridicat ca din niște cărămizi fermecate, vasta bibliotecă ce împodopește astăzi piața Blajului. O clădire impozantă, masivă și încăpătoare, adăpostește la Blaj un *tesaur de rară valoare istorică-națională*, pe care ar trebui s'o cunoască toți Români dornici de-a sta față în față cu mărturiile unui trecut, care e al nostru.

Firește, că până să se ridice din hrisoavele sbuciumatului călugăr, marea bibliotecă de astăzi a trebuit să treacă multă vreme, a trebuit să se ostenească multă lume și au trebuit să se jertfească mulți oameni de bine. Până la 1913, rafturile ei se plimbau în căutarea unui adăpost sigur. Atunci, marele român *Ioan M. Moldovanu*, vicar general al mitropoliei unite dela Blaj, om ce și-a tras dela gură vreme de optzeci de ani bucățica de pâine și care purta o haină treizeci de ani, lăsă imensa sumă pe atunci de un milion coroane adunate ban lângă ban din modeste venituri, cu destinația de a se ridica bibliotecă.

Gestul lui Moldovanu, a fost încoronarea daniilor de mai înainte. Șincai, Clain, Petru

Major și episcopii au dăruit bani grei și căupr multe, iar vestiții cărturari ai românismului (sui pretutindeni, Cipariu, Bunea și atâția alții) lăsat bibliotecile lor de neprețuită valoare, acestei „Biblioteci centrale” dela Blaj.

Nu se putea, ca acest așezământ să luse ia proporțiile de astăzi. Incepând dela temelie, când abia se înfiripaseră câteva rafturi de cărți, *primul bibliotecar a fost Gregor Blaj, Major*.

Personalitatea covârșitoare a acestui cituraturar a fost dela început o cheazășie, că bibliotecă dela Blaj va cuprinde într-o zi în rafturile sale, *dovesi bogate din vremuri trecute*...

Este greu să înșir aci, în restrânsul cadger ale unui foileton, ce se găsește azi în aceareche bibliotecă. Profesorul *Alexandru Lupeanu*, a tualui bibliotecar, mă poartă din sală în saate, dela raft la raft.

Dulapuri bătrâne cari au împodobit onane noară lăcașul lui Cipariu, Bunea și Mihede stau încremenite sub povara uriașelor volun. Din saltare discrete, mâna iscusită a bibliotecarului scoate la lumină lucruri rare.

În fața mea, o carte scrisă cu hieroglar fine, subtile și de o rară frumusețe, pe foi anitrestie lungărețe, 40 cm. lungime și 3 cm. lțime. Conservată admirabil, această carte mievol e scrisă atât de limpede și atât de ordon încât se poate vedea orice linioară. Totuși 848. până astăzi nimeni n'a putut-o descifra, nolul chiar profesorul Clark, directorul dela Britmens Muzeum, care a privit-o îndelung și îngândului

avea mântuire sufletească. Faceți-Vă trecerile dela biserica catolică la cea ortodoxă cerând amuriri de la preoții ortodocși din jur, cari (ambli**) și fac ce pot, trăgând greutatea vieții în sărăcie, dar nu belesc (!) poporul cu dijme și roboade scumpe cum vă belesc ai voștri, cari ambli în haine scumpe și făcând gheșefturi.

Ascultați-ne și nu lăsați cuvintele, acestea au eluat în seamă, căci cuvintele lui Dumnezeu sunt, și *va fi vai sufletului, care va găsi aceasta și nu va face așa!*

Revistă bisericească.

„L'Osservatore Romano“ anunță, că pe la mijlocul lui Ianuarie s'a ratificat *noul concordat dintre Sf. Scaun și Bavaria*, cu care prin Cardinalul Gasparri, secretarul de stat al Vaticanului și Dr. Held, ministrul prezident al Bavariei, au schimbat călduroase telegramme omagiale. Concordatul acesta este primul concordat de după război și de aceea în numărul proxim vom da, după același ziar, dispozițiile mai însemnate cuprinse într'ansul.

În cursul dezbaterilor referitoare la bugetul ministerului de externe francez, din care guvernul Herriot vrea să elimineze *ambasada de pe lângă Vatican*, fostul ministru Briand, inițiatorul reînființării ei, s'a simțit dator să ceară guvernului să nu facă acest gest reparabil. Guvernul — a spus d. Briand — nu trebuie să pună în practică o politică de izolare în materie religioasă, câtă vreme este constat, că Franța a câștigat mult de pe urma acestei ambasade. A mai insistat apoi și asupra împrejurării că Statele Unite negociază acum trimiterea unui reprezentant la Vatican, spunând că este sigur, că patriotismul dlui Herriot va găsi mijlocul pentru a evita ruptura.

În legătură cu exilarea patriarhului ecumenic din Constantinopol, gazetele capitalei au

** Ba bine că nu!

N. R.

rat, când a vizitat biblioteca. Ce taine vor fi cuprinse în liniile subțirele ale acestei cărți „sui generis“ și câți oameni vor fi muncit să descopere aceste taine...

Se spune, că pe la 1837, Timoteiu Cipariu, ceru un cal împrumut dela un preot și se duse până la Constantinopol.

Acolo căută neodihnit să găsiască scrisuri vechi și reîntors după un an și jumătate la Blaj, aduse câțiva desagi încărcăți cu hrisoave, cu table cerate din vremea Romanilor și tot atunci aduse multe manuscrise arabe și georgiene, precum și cartea... de trestie.

Toate acestea... stau astăzi în rafturile bătrânelor saltare dela Blaj, așteptând ochiul dăger al scrutătorului de mărturie din lumea veche...

Îngrijite cu mare atenție, stau tablele cercetate, în cutii practice de cartoane.

Un contract din vremea împărăției române, se oferă să fie descifrat, fiind scris limpede pe două tăblițe.

În alt dulap, hrisoave slave și românești înscălite de C. Brâncoveanu, Ș. Cantacuzino.

Pergamente din sec. XI—XVII, carte de ieroglitare de păcate din 1748, care se vindea pentru bani de către călugării pribegi.

În alt loc, versuri populare din vremea evoluției lui Horia, Cloșca și Crișan.

Un raft separat cuprinde dosarul anului 1848. Scrisori de ale lui Avram Iancu, protopopul dela Avrig, acel al adunării dela Blaj, un mijloc material documentar pentru istoria neamului românesc.

anunțat săptămâna trecută, că *patriarhul își caută azil provizoriu în România*, cerând guvernului voie să se poată stabili la București. Hotărîrea afirmative încă nu s'ar fi luat, dar considerând că suntem pe cale de-a avea în curând propriul patriarh ortodox, apoi relațiunile noastre de prietinie cu republica turcească și mai cu seamă împrejurarea că intensificarea propagandei comuniste — motivul pentru care patriarhul nu mai poate sta la Constantinopol — nu este de dorit, se dă ca aproape sigur, că cererea nu va fi admisă. — În orice caz chestia este foarte interesantă și de aceea vom continua s'o urmărăm de aproape.

Un recent Consiliu de miniștri a aprobat definitiv *proiectul de lege al reorganizării bisericii ortodoxe*, care în timpul cel mai scurt — trecând întâiu probabil și prin filiera sf. Sinod — va fi depus pe biroul Senatului. — În numărul proxim vom da și noi câteva amănunte asupra acestui proiect de lege.

Săptămâna politică.

După vacanță de peste o lună, *Corpurile legiuitoare s'au redeschis* Luniă trecută într'o atmosferă nu tocmai din cele mai favorabile. Apelul făcut, încă înainte de sărbători, de prim-ministrul Brătianu, pentru o solidarizare a partidelor de opoziție la lucrările cari privesc marea reformă administrativă și electorală, nu numai că n'a găsit la acestea răsunetul așteptat, dar a provocat în sinul lor chiar un curent de apropiere, care poate să ducă foarte ușor la închiștigarea mult așteptatei grupări, căreia să i-se poată încredința fără nici o teamă succesiunea.

— La temelii acestei apropieri, stă un apel al dlui Iuliu Maniu, care, în ziua de praznic a unirii principatelor române, a invitat toate partidele democratice ale țării să se ralieze în jurul programului politic cuprins în cele 10 puncte, stabilite mai în vară de con-

gresele partidului național și a celui țărănist. Apelul acesta, socotit de întreaga presă ca un adevărat „eveniment politic“, a și fost urmat de partidul naționalist democrat al dlui N. Iorga, și sunt bune nădejdi că noului partid „național-țărănesc“ i-se vor alătura și alte partide, ori măcar fracțiuni însemnate de ale acestora.

— În fața acestei mișcări, dispăre aproape total *gestul întârziat al partidului averescan* de-a reîntra în parlament și de-a participa, de dragul puterii sperate, la reformele plănuite de liberali. Fuziunea partidului național cu naționaliștii dlui Iorga a tras o dungă peste toate aceste combinații și se vorbește foarte serios că fruntașii averescanismului din regat încep să se orienteze și ei spre noul partid democratic.

— Abia o săptămână ne mai desparte de *alegerile parlamentare iugoslave*, cari vor avea loc la 8 Februarie. Pe urma desființării partidului croat al lui Radici, care este arestat, situația este extrem de încordată. Măsurile drastice ale guvernului nu numai că n'au slăbit afirmative opoziția croată, ci mai curând au făcut ca și aceia cari se țineau la o parte, să între acum în luptă alături de partizani republicani ai lui Radici. Cu toate ordonanțele contrare ale premierului Pașici, socotite de justiție ca ilegale, listele lui Radici sunt acceptate aproape pe întreaga linie, iar unde se întâmplă să fie respinse, candidările se fac pe lista opozițională alui Trumbici, așa că nu-i eschis ca alegerile să sfârșească aici cu un mare eșec al guvernului.

— Constituindu-se, după îndelungate frământări, *noul guvern al Reichului german*, prezidat de Dr. Luther, șeful naționaliștilor, acesta cu toate asigurările că va respecta forma de guvernare republicană, căutând să meargă în politica externă pe urmele guvernului Marx, nu are decât o foarte slabă majoritate parlamentară, așa că nu prea poate fi socotit ca un guvern viabil. Și aceasta mai ales și pentru motivul, că pe chestia neevacuării zonei Colonia a și început să aibă dificultăți cu guvernele aliate, cari acuză Germania că n'a executat destul de conștiențios obligațiunile decurgând din tratatul de pace.

— După *recunoașterea Sovietelor* din partea Franței, care a și trimis la Moscva pe reprezentantul său diplomatic, se vorbește foarte serios, că Cehoslovacia ar fi pe cale să urmeze marelui sale aliat. Dl. Beneș, ministrul de externe cehoslovac, crede că liga antisovietică din Balcani s'a înființat din considerații dinastice, cari nu pot să primeze față de marile interese economice, pe cari le are țara sa în Rusia. O atitudine similară e vorbă să adopte și Japonia, așa că recunoașterea anexării Basarabiei noastre devine din partea ei tot mai problematică.

— Vechea constituantă națională albaneză, convocată de Ahmed Zoglu, a proclamat de curând cu unanimitate *republica albaneză*, declarând ziua acestui important act de stat (21 Ianuarie) de sărbătoare națională.

Cărți tipărite pe la 1493 completează colecția minunată a bibliotecii dela Blaj, punând-o în rândul prim al instituțiilor noastre de acest fel.

Mărturisesc, că hotarele înguste ale unui articol, nu îngăduie mai mult, decât o succintă rezumare a celor ce am de spus. *Biblioteca dela Blaj, creată, augmentată, întreținută, și îmbogățită de spiritul generos al vlădicilor darnici dela Blaj, are dreptul să fie cunoscută altcum, decât prin foileton.*

Scrutătorii istoriei, omenii pe cari îi interesează comoara sufletească a secolelor de sbucium pentru lumină, au dreptul și datoria să arunce ochii în rafturile dela Blaj.

Mâna îngrijită a bibliotecarului profesor Lupeanu pune la dispoziția oricui, tot ce cuprinde biblioteca.

Să nu se uite deci acest nou argument care piederă pentru Blaj, pentru ridicarea lui, pentru sprijinirea lui. Cetățuia de granit a limbii și a sufletului românesc, Blajul, stă la îmbinarea Târnavelor așteptând ca Românii de pretutindeni să-l cunoască și să-l prețuiască. Pentru că odată cunoscut ca factor de covârșitoare importanță culturală, el va fi cunoscut în adevărata lui ființă și nu așa, cum încearcă oamenii mici la suflet să-l zugrăvească acum, în țara românească.

Cine vrea să cunoască istoria românească — să meargă deci la Blaj.

Preoțime!

Nou Apărut!

Predici la morți

de I. MARGA, protopop

1 expl. 45 lei, plus 5 lei porto.

Se află la Librăria Anca. Cluj.

(7) 12—20

Știri mărunte.

Personale. I. Preasfinția Sa pâr. mitropolit VASILE a plecat Luni trecută la București, unde e vorba să petreacă, pentru aranjarea chestiunilor curente, timp de vre-o săptămână.

— P. Ven. Ordinariat arhidiecezan a trecut pe pâr. Iosif Șerban din Noșlac în deficiență.

Concurs. P. Ven. Ordinariat arhiepiscopesc publică, cu terminul de 10 Februarie c. concurs la parohia a doua din Cluj—Mândăștur (Calvaria).

Pentru un monument lui Mihail Eminescu. Un comitet al scriitorilor grupați în jurul revistei „Gândirea”, în frunte cu d. Moșoiu, ministrul lucrărilor publice, a lansat de curând un călduros apel pentru ridicarea unui monument în capitala țării a celui mai mare poet al neamului nostru. „Oricine, spune apelul, știa simțit inima legănată în cadența poeziei lui eterne, ca ritmul etern al mării, oricând se simte revoltat ori rușinat de unanima noastră ingrati-tudine față de memoria lui, să contribuie, să subscrie. Gândiți-Vă: România nu are încă un monument de artă vrednic de cel mai mare și mai nefericit erou al simțirii și cugetării românești! E timpul să ștergem acest pouos, pe care indeștăl-am meritat! Subscrieți!” — Monumentul Eminescu este o chestie de onoare pentru neamul nostru și de aceea ne place să credem, că lista de subscripție, deschisă din partea ministrului Moșoiu cu 10,000 Lei, va putea arata în curând zeci și sute de mii, dovădind prin aceasta că neamul nostru a fost vrednic de marele lui talent.

Locale. Luni, Intimpinarea Domnului, va predica în catedrală pâr. canonic Dr. Ioan Coltore, iar Dumineca viitoare, a Vameșului și Fariseului, pâr. canonic Dr. Victor Macaveiu.

— Biajul întreg a participat Dumineca trecută la adunarea generală a reuniunii femeilor, împreună foarte nimerit cu „o tombolă”, în cursul căreia s'a servit ceaiul. Cuvântul de deschidere al prezidentei Eliza Bodocan a atins chestiunea rolului femeiesc în îndrumarea suflătească a noilor generații, iar secretarul Alexandru Lupeanu a orientat asupra activității reuniunii din ultimul an. Este o muncă foarte apreciabilă, asupra căreia sperăm să ne putem opri mai cu deadinsul în legătură cu Anuarul jubilar, care e vorba să se publice în acest al 35-lea an de existență a reuniunii. De astădată reținem singur faptul, că în cursul anului trecut s'au împărțit aproape 30,000 Lei, spre scopuri de binefacere. Mai amintim apoi, că venitul de 10,000 Lei al tombolei de acum, a mai fost sporit din partea adunării generale cu alți 10 mii Lei în favorul „Institutului recunoștinței”. — Comitetul reuniunii a fost întregit cu dna Silvia Băgăian.

— După serviciul divin din ziua de 24 Ianuarie, sărbătoarea Unirii, s'a ținut în sala de gimnastică a liceului obișnuita serbare școlară, la care a vorbit d. Ștefan Pop, profesor la liceul de băieți, arătând cum se manifestă Unirea dela 1854 în opera scriitorilor noștri. Câteva declamări potrivite și mai multe puncte de cor au întregit programul acestei serbări.

— Luni sara se va da în sala de gimnastică a liceului un concert de arii românești din partea primadonei Aca de Barbu dela Opera română din Cluj.

Jubileul maestrului Nottara. Vineri trecută, în presara sărbătorii naționale a unitii principatelor, s'a aranjat la Teatrul Național din București un frumos festival în onoarea marelui artist C. I. Nottara, care împlinea 50 ani de muncă închinată teatrului român. În fața unei

asistențe din cele mai alese, în frunte cu Suvranii țării, s'a jucat în acea sară „Apus de soare”, în care sărbătoritul are o creație de seamă în rolul voevodului Ștefan cel mare. După terminarea piesei, în cur. ul căreia i s'au adus cele mai călduroase aplause, M. S. Regele i-a înmănat însuși placa de ofițer al Coroanei României, iar primarul capitalei i-a adus la cunoștință hotărârea Consiliului comunal de a-i dăruia un teren în București. A urmat o întreagă serie de cuvântări, care de de care mai elogi- gioase, căroro artistul neîntrecut le a răspuns într-o scurtă dar caldă cuvântare de mulțumire, îndelung aplaudată de toată asistența.

† Octavian Măcelariu, simpaticul și iubitul nostru „baci Măcelariu”, cum îl spunea toată lumea, s'a stins aici în Blaj, la 29 Ianuarie c. în anul 62 al vieții și 27 al fericitei sale căsătorii. Fostul conducător al librăriei seminariale, unde s'a dovedit un muncitor priceput și harnic, a contribuit mult și la răspândirea ziarului nostru, făcând până bine de curând expediția lui, în care ajunsese la o adevărată specialitate. Dispariția lui are regretele unanime ale Blajului nostru — Odihnească în pace.

† Valeriu Dăianu, prim-consilierul orașului Alba-Iulia, s'a stins, după îndelungate suferințe la 25 Ianuarie în anul 56 al etății sale. A fost un funcționar din vechea gardă de onoare a națiunii, care nici în cele mai grele timpuri ale sugrumării trecute nu și-a renegat pe o clipă măcar neamul și limba. Immormân- tarea i-a fost impozantă, vrednică de memoria celui dispărut. — Odihnească în pace!

† Maria Lațiu n. Moldovan, soția preotului nostru din Crăciuneleu de Jos, s'a stins la 23 Ianuarie c. în anul 64 al vieții și 48 al fericitei sale căsătorii. O deplâng număr-oase rudenii. — Fie-i partea cu dreptii!

Telefonul „Unirii”.

Dr. P. Târgu-Murăș. V-am prenotat cu plăcere. Răspunsul încă nu ne-a sosit și pentruca lucrările să nu mai sufere prea mare întârziere, probabil că secretarul general al comitetului nostru național (pâr. Dr. I. Coltore) va pleca zilele acestea la Roma pentru a aranja chestiunea în persoană.

R. Cluj. De acord cu DVoastră, găsim și noi, că de multeori răspunsul cel mai bun e ignorarea acelora cari, cufundați în noroiul patimilor și machinațiilor politice, îndrănesc să pună pe hârtie idei și afirmații scâlciate, lipsite de cea mai elementară bună credință, de-a căror paternitate au să se rușineze pe urmă ei înșiși. Iar, că dl. Radu Dragnea scrie așa cum scrie, e foarte explicabil, după incidentele avute la redacția „Patrici”. Să nu Vă mire deci svârcoliurile sale din „Țara noastră”. Credem că sunt puțini nepricepuții pe cari să-i poată induce în rătăcire, iar notis est derisui. E greu să determini limita până unde se poate coborî răutatea oame-nilor și de aceea suntem pregătiți ca tovarășul de luptă al unor hiperortodocși francmasoni să se întrecă cu alt prilej pe sine însuși în dezvoltarea calomniilor celor mai puțin onorabile. Și aceasta pentru cuvântul. că deși sunt „Bizantini” și „răsăriteni”, iar nu „Români apuseeni” impregnați de spiritul „cazistic” al scolasticismului, totuși se călăuzesc de vechiul adagiu al strămoșilor noștri: „Calumniare audacter — semper aliquid haeret”.

„Sentinela dela Vest” Oradea mare. Ne miră foarte mult, că oameni bătrâni cum știm că e „Seneca” al DVoastră, nu pot înțelge că primejdurea țării și neamului nostru nu ne mai poate veni atât din partea Ungariei, cât mai mult din partea țărilor slave, în frunte cu Rusia, cari ne inconjoară și dacă Ungaria este catolică — firește, fără ca cineva să poată confunda catolicismul mondial cu această țărișoară redusă la adevăratele ei proporții etnice — în schimb țările slave cari ne primejduec sunt însuși ortodoxismul integral. Omenii „mari”, după cari suspină „Seneca”, vor trebui să ajungă deci la concluzii tocmai contrare: Nu ortodoxismul slav, ci singur catolicismul latin poate să ne ajute ceva și sub raport etnic. Iar dacă-i vorba de „forma care ne apropie de concertul popoarelor”, e-te deadreptul ridi-col să spui, că această formă ar fi „ascendentul cultural” al ortodoxismului.

P. Jucl de Jos. Vă mulțumim pentru atenție. Tipăritura din chestie, în care religia rom.-cat. figurează înainte de cea gr.-or. nu credem că trebuie pusă în con-tul unor intenții dușmănoase bisericii noastre. Mai cu-

rând este o traducere neîngrijită a vre-unui formular guresc de pe vremuri.

Ș. Șomtelec. Foaia se trimite de aici totdeauna și pe toate adresele Sâmbătă sara. Nu purtăm deci o vină pentru întârzierea supărătoare cu care ajunge DVoastră. Să nu Vă prea mirați însă, fiindcă chiar și Cluj și București, cari sunt pe linia principală, ajun- abia Luni și Marția.

D. Roșia de secăș. Am răs mult de comentariul DV referitoare la originea numelui „Goldiș”. Te po- nești, că aveți dreptate, așa că n'ar strica poate să adresați „Muzeului limbii române” din Cluj. — Fo- se trimite regulat și V'am trimis și numărul-lipsă.

„Telegrafal Român”, Sibiu. Împlinindu-Vă sința am reprodus ideile dlui G. B. Duică în cadr primului nostru de azi. — Alții nu credem să le dea ceastă onoare.

M. Sat-Slatina. Am primit suma de Lei 150, c fiindcă abonamentul pentru țările străine din Euro face Lei 250, Vă rugăm să ne trimiteți și restul.

Of. par. Ișgar. La dorința chităm suma de 120, abonament pe 1924.

Of. par. Bilbor. Achitat până la 31 Dec. 1925.

Parohia gr.-cat. din Chimitelnicul de câmpie.

Intreprindere

Curatoratul bisericii gr.-catolice d Chimitelnicul de câmpie, plasa Ludoy de Murăș (județul Turda-Arieș), anunț prin aceasta, că în primăvara anului 1925 voește a se apuca de edifi- carea unei noi biserici din dirile economice ale contelui N. Bănu din localitate.

Doritorii de a lua în întreprindere edificarea acestei biserici sunt invitați cel mai târziu până în 15 Februarie, no se prezinte la fața locului spre a-și lan informațiunile de lipsă pentru pregătirea planului de edificare și a preliminarului de cheltueli.

Chimitelnic, la 20 Ianuarie 1925.

Teodor Hârșian
paroh.

Ionaș Budian
curator-primar.

(17) 2-3

VASILE HOZA

PRĂVĂLIE DE MANUFACTURĂ.

(97) 11-52

Mare asortiment de mărfuri din Ceho- slovacia ca: Zefire, Delenuri, Satinuri, Ba- smale etc., precum și o- dăjdii bisericești: Vestminte și Prapori din cele mai bune stoffe elvețiene, apoi Potire, Că- delnițe, Cruci de mână și Cruci de : prapori cu prețuri convenabile. Serviciul ireproșabil.

NB. Rog nimeni să nu-și comande din alt loc până ce nu se va con- vinge de prețurile mele.

SIBIU, Piața Prințul Carol Nr. 6.

De vânzare

Un loc de casă. Informații IOAN SPINEAN tipograf.

CUM NE VINDECAM DE REUMATISM SI GUTTA
BROSURĂ INTERESANTĂ. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NICI O CASĂ. GRATUIT CONTRA JUMEI DE 1 LEU PENTRU PORTO.
CEREȚI LA FARMACIA VOREL DIN PIATRA-N.

„UNIREA”

Nu-i iertat să lipsească pe masa nimănui. (10) 104